

ima u ovom poglavlju dosta krivih dijagnoza, u pitanju terapije razilaženja, a u pogledu ocjenjivanja nesporazuma.

Iz svih tih nejasnoća treba izaći sa exaktnim objektivnim opažanjem i utvrđenim činjenicama koje možemo brižno ustanoviti i nalazom opravdati.

Ovo nastojanje mora biti svakom liječniku glavna stvar u interesu same stvari.

ING. TEŽAK BOŽO

O POTREBI I PRINCIPIMA ORGANIZACIJE ZAVODA ZA ZAŠTITNU TEHNIKU I MEDICINU RADA

Izložena je potreba za osnivanjem znanstveno-stručne institucije, koja bi istovremeno služila upravnom sistemu socijalne politike narodne vlasti. Središnjem zavodu za socijalno osiguranje i specijaliziranoj inicijativnoj nastavi, uključujući univerzitet. Istaknuti su momenti, koji daju prednost ovakvom rješenju. Radi ilustracije unutarnje organizacije ovakove institucije, izložen je predlog njenog statuta.

PREGLED

Pitanje što potpunije zaštite radnika pri radu u jednoj zemlji, gdje se susrećemo skoro istovremeno s najprimitivnijim obrtničkim djelovanjem, kao i s potpuno suvremenim industrijskim instalacijama, predstavljaju takovu mnogoznačnost i složenost, da bez metodičnog i sistematskog proučavanja svih relevantnih okolnosti nema izgleda, da se može nešto solidna i uspješna učiniti. Ima kod nas područja, gdje ni u predratno, relativno staloženo vrijeme nije bilo na području obrtno i industrijske higijene učinjeno ništa drugo, nego obično i bespomoćno registriranje onih činjenica, koje su već same po sebi značile rezultat čitavog niza sudbonosnih propusta, te sitnih i krupnih pogrešaka, jednako odgovornih oblasti, kao i svih drugih faktora, koji su nužno uklopljeni u produkcijski proces. Za sve to ima sigurno objektivnih i subjektivnih razloga i manje ili više opravdanih isprika, ali jedno je sigurno, da se kod nas mogu i moraju prilike u tom pogledu poboljšati. Jedan od takvih puteva je naznačen stvaranjem osobitih institucija, koje će u stručnom i znanstvenom pogledu moći da temeljito zahvate svaki postavljeni problem, tako da se neće moći nitko opravdavati s kojekakvim nepoznicama, koje moraju biti riješene jednako s obzirom na suvremena sredstva istraživanja, ili opet na već gotove i poznate šeme tehničke ili higijenske zaštite rada.

OPĆI ELEMENTI ZAŠTITNOG SISTEMA

Očito, nemoguće je vršiti delikatna ispitivanja i istraživanja bez adekvatnih organizatornih armatura manje-više institutskog karaktera, kao i bez instrumenata, aparatura i laboratorija jednako je nemoguće uvoditi jednostavna ili komplicirana organizatorna rješenja i zaštitna sredstva, ako se ne poznaje sasvim detaljno njihov mehanizam i čitava procedura, koja može u prilikama prakse zajamčiti njihovu punu primjenu, a bez kolizije s ekonomsko-produkcio-

nim intencijama. Zato, konačno, uobičajeni nadzorni sistem, bilo sanitarni bilo tehnički, dovodi obično do čisto administrativnog formalizma, ako iza svega toga ne stoji s jedne strane ekipa stručnjaka, kojima su dane pune mogućnosti zbiljskog stručnog rada u svim dominantnim područjima radnog procesa, a s druge strane zainteresirani radnički kolektiv, koji po neposrednim ili posrednim posljedicama osjeća na vlastitom tijelu posljedice svakog propusta.

U tom smislu moraju se stvoriti svi preduvjeti za izgradnju sistema, koji će sadržavati sve ekonomske, administrativne, tehničke i medicinske elemente s obzirom na zaštitu kod rada.

Glavne nosioce tih elemenata mi bi mogli ovako poredati:

1. radnički kolektiv predstavljen Središnjim zavodom za socijalno osiguranje kao nosiocem organiziranog radničkog rizika pri radu;
2. tehnički i higijenski sistem administracije unutar lokalnog, regionalnog i državnog aparata i
3. znanstveno-tehnički i znanstveno-medicinski sistem univerzitetskih i drugih institucija, koje se specijalno bave obrtnom i industrijskom higijenom.

Kako god to izgleda čudno, ipak je činjenica, da svi ti izdiferencirani organi, nemaju prave radne aparature za one djelatnosti, koje — vezane jednakim ambijentom i jednakim zadatkom — moraju nositi karakteristike zajedničkog nastupa.

Sigurno je, da su ovdje u većini slučajeva najpovoljnija ona rješenja, koja predstavljaju sintezu i koordinaciju svih tih djelatnosti i to prvenstveno u smjeru prevencije nesreća. Ukoliko se već po prirodi svoga djelovanja ne mogu pojedine službe amalgamirati, to ih onda valja tako organizirati, da će biti osiguran najjednostavniji, najkraći i najefikasniji način njihova zajedničkog funkcioniranja.

MOGUĆNOST OSNIVANJA SPECIJALNE I ZAJEDNIČKE INSTITUCIJE

Običajan šablonski način organizacije ovdje nije nikako na mjestu. Jer sigurno ni radničko osiguranje, ni administrativno-stručni aparat socijalne politike, ne mogu samostalno stvoriti i održavati pojedina tijela, koja bi imala ispunjavati svoju zadaću uglavnom nezavisno od specijaliziranih i općih nastavnih institucija u kojima je provođen uz inicijativno-nastavni i stručno-znanstveni rad na tom polju. Zato se ovdje može s puno opravdanja predložiti osnivanje institucije u kojoj će se na najpogodniji način koncentrirati najvažniji stručno-znanstveni elementi i to jednako iskustva, koja se pribiru u okviru Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje i prvostepenih i viših oblasti inspekcije rada, pa dalje obradbe vlastitih ili tuđih znanstvenih ispitivanja, kao i sve djelatnosti, koje moraju biti nužno povezane radi uspješne provedbe cjelokupnog sistema nastavnog i propagandnog rada iz područja tehničke i medicinske zaštite rada.

Sticajem prilika, a i punim razumijevanjem odgovornih faktora mi možemo reći, da danas stojimo pred rješenjem, koje bi se moglo označiti za naše prilike najboljim.

U Zagrebu postoji kao institucija Gradskog narodnog odbora Zavod za zaštitnu tehniku, koji je podignut 1938. godine kao škola za civilnu zaštitu. Kod osnivanja tog zavoda imalo se na umu, da se njime ima upotpunjavati sistem nastavnih, stručnih i znanstvenih institucija u Zagrebu, koje su potrebne radi unapređenja i proširenja osnovnih znanja za pomoć bližnjemu u raznim

kritičnim prilikama, pa bilo to s obzirom na preventivne i kurativne mjere u zaštiti od vatre, obrtnih i industrijskih otrova, kao i zaštite od ratnih nedaća i nesreća uopće. Ta institucija nije bila ni u polovici izgrađena, a već je imala primiti na sebe cijeli teret tehničkih, organizatornih i nastavnih poslova velikim dijelom čisto pionirske prirode u našoj sredini. Danas je komponenta u smjeru civilne zaštite s obzirom na ratne nesreće djelomično u pozadini i ništa nije naravnije nego iskoristiti tu instituciju za bazu onih djelatnosti, koje se u biti, s obzirom na tehničke elemente, ne razlikuju u pogledu ratnih ili mirnodopskih primjena.

OPRAVDANJE SASTAVLJENE STRUKTURE

Kod sprovođenja mjera u socijalnoj medicini, a jednako i u cjelokupnoj tehničkoj praksi, pokazalo se, da najbolje rade one institucije, koje na najpogodniji način vežu sa znanstvenom i nastavnom djelatnošću u skladnu cjelinu iskustva jedne dosta raznolike sredine, gdje se mogu neposredno pribirati i distribuirati potrebni iskustveni podaci.

Uopće, teško je zamisliti praktično djelovanje jedne kompleksne stručne ustanove, koja nema svojih oglednih stanica i pokusnih polja. U našem slučaju najidealnije bi bilo ono rješenje, gdje se cijela zemlja može pretvoriti u uzorno polje na kojem se najbrže, neposredno i sigurno primjenjuje svako dobro iskustvo. Takovim nastojanjima se obično suprotstavljaju one tendence, koje su dovele do izdiferenciranih organizatornih oblika državnog ili samoupravnog aparata. Ako bi tražili uzroke diferencijacija, našli bi ih dijelom u historijskom razvoju, a dijelom u potrebi, da se jasno istakne funkcionalna hierarhija po jednoj stručnoj ili administrativnoj liniji. Mi se ovdje nećemo upuštati u opravdanost ovog ili onog oblika, no jedno ćemo istaknuti kao naše principijelno stajalište, a to je, da u slučaju ako organizatorne šeme, koje pod raznim kutem promatranja obrađuju jednu te istu životnu manifestaciju, nemaju neposrednih međusobnih veza, onda je sigurno, da će se prije ili kasnije one pretvoriti u formalističku ili birokratsku konstrukciju. Jer životne pojave su tako mnogoznačene, da jedan aspekt ne može dati drugo nego samo za praktičan postupak nerealnu sliku. S tog stanovišta mi bi željeli, da se sistemi, koji — slikovito prikazani, — prolaze kroz pojedine horizontale, počevši od prve u razini radničkih aktiva u pojedinim poduzećima, pa druge preko filijala i treće preko zemaljskih zavoda do Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje, ili opet onih od okružnih, preko zemaljskih do saveznih inspektorata rada, povežu ne samo hierarhično unutar svojih veza po nadležnosti, već i posebnom vezom preko niza radnih vertikalaa, koje će na najneposredniji način, barem u jednom značajnom presjeku, spojiti sve horizontale.

Sigurno je, da te spojnice, bez povrede kompetencija, ne mogu biti drugo nego vertikale po znanstvenoj i čisto stručnoj, tehničkoj i medicinskoj djelatnosti, pa tako i da nemamo ovako idealne jezgre, kao što nam je pruža sadašnji Zavod za zaštitnu tehniku, mi bi morali misliti na to, da stvorimo zajedničku instituciju, koja će obuhvatiti istovremeno jednu obrtnu i industrijsku sredinu s obzirom na neposrednu organizaciju socijalnog osiguranja i neposredno djelovanje oblasti socijalne politike, i to sve kao radni sistem za neposredno proučavanje i poučavanje u sva tri stupnja, počevši od propagande i nastave za sadašnje ili buduće radnike, pa dalje za majstore i tehničare, te konačno za pogonske inženjere i praktične liječnike, dakle s obzirom na nižu, srednju i visoku nastavu.

KONKRETNA ORGANIZACIJA

Na taj način stvara se živi centar u kojem se uporedo s radom po dužnosti razvija i trajno održava mnogostrana inicijativa. U našem slučaju bilo bi konkretno rješenje predstavljeno stvaranjem Zavoda za zaštitnu tehniku i medicinu rada, koji bi bio sastavljen kao suradna ustanova od dijelova Gradskog narodnog odbora (kao prvostepene instance s obzirom na obrtno i građevno redarstvo te tehničku i sanitarnu inspekciju rada), Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje (u posebnoj vezi sa zagrebačkim aktivima zaštite rada, ambulatnom i poliklinikom za profesionalne bolesti, centrom za propagandu zaštite rada, te otsjecima za higijensko-tehničku zaštitu rada i propagandu zdravlja zemaljskog i središnjeg zavoda za socijalno osiguranje), kao i univerziteta u Zagrebu (Zavoda za socijalnu medicinu i higijenu medicinskog fakulteta, te farmaceutskog, tehničkog i poljoprivredno-šumarskog fakulteta). Uz to bi Zavod za zaštitnu tehniku i medicinu rada po direktnoj liniji surađivao sa stručnim institucijama narodnih ministarstava industrije i rudarstva, zdravstva, socijalne politike, prosvjete, poljoprivrede i šumarstva, te sa savezним ministarstvima narodne obrane, obalnog pomorstva i saobraćaja.

PREDLOG STATUTA

Bolje ilustracije radi, priopćujemo ovdje predlog Statuta uz sliku kako bi naš Zavod imao izgledati u budućnosti, kad bi bio potpuno izgrađen.

STATUT ZAVODA ZA ZAŠTITNU TEHNIKU I MEDICINU RADA

I. SVRHA

§ 1.

Zavod za zaštitnu tehniku i medicinu rada je suradna ustanova Narodnog odbora grada Zagreba, Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje, Sveučilišta u Zagrebu, federalnih ministarstava industrije i rudarstva, zdravstva, socijalne politike, poljoprivrede i prosvjete narodne republike Hrvatske, kao i saveznih ministarstava trgovine, rudarstva, narodne obrane, obalnog pomorstva i saobraćaja, koja ima zadatak:

a) da ispituje atmosferu radnih prostora u obrtu, industriji, rudarstvu, kao i svugdje gdje zbog posebnih prilika nastaju s biološkog stanovišta važne promjene u normalnom atmosferskom sastavu;

b) da istražuje, ispituje i predlaže zaštitna sredstva i načine kod slučajeva gdje je zdravlje i život iznimnim prilikama rada ugrožen;

c) da provodi metodično i sistematsko izobražavanje, vježbanje i obavještanje pripadnika raznih struka, studenata, đaka i građanstva s obzirom na primjenu zaštitnih sredstava i načina, kao zaštitnih masaka, izolacionih aparata, sredstava za tehničku prvu pomoć kod udara električne struje, sredstava preventivnog i kurativnog vatrogastva i dr. i da u tom pogledu neposredno surađuje s vojskom;

d) da prikuplja neposrednim i posrednim načinom sve podatke o profesionalnim bolestima i da proučava metode za njihovu prevenciju i terapiju;

e) da prikuplja instruktivni materijal kao slike, filmove, modele, tipove zaštitnih sredstava, te da sređuje podatke o tehničkoj i medicinskoj zaštiti rada kod nas i u inostranstvu organizirajući zbirke, izložbe knjižnice i sl.;

f) da objavljuje i kritički razmatra naučne, tehničke i organizatorne radove iz oblasti tehničke i medicinske zaštite rada;

g) da proučava preventivna i kurativna sredstva za zaštitu naroda od nesreća izazvanih elementarnim i ratnim nedaćama;

h) da omogućuje specijalizaciju iz tehničke i medicinske zaštite rada, te opći naučni i istraživački rad na pojedinim problemima, koji se mogu rješavati s pomoću laboratorijskih uredaja Zavoda.

II. SREDSTVA

§ 2.

Za postizavanje svrhe pod I. služe zavodu ova sredstva:

- a) zemljište i zgrade na teritoriju grada Zagreba označeno s kat. čest.
- b) laboratorijski uređaji i inventar;
- c) medicinski i bolnički inventar;
- d) knjižnica i crtaonica;
- e) kancelarijski namještaj;
- f) zbirke instrumenata, modela, slika, filmova i dr.

§ 3.

Unutar Zavoda su organizirani laboratoriji:

- a) za fizikalnu kemiju;
- b) za kliničke i opće kemijske analize;
- c) za mehanička ispitivanja;
- d) za fiziološka i psihografska ispitivanja;
- e) za fotografske radove;
- f) radionica za izradu modela i popravke.

Kao posebno odjeljenje Zavoda, koje radi pod neposrednom upravom Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje su stanice za profesionalne bolesti s ambulantom službom.

§ 4.

Troškovi za uzdržavanje Zavoda se podmiruju:

- a) iz redovnog godišnjeg budžeta Gradskog Narodnog odbora u Zagrebu za najnužniji personal i osnovna materijalna sredstva, koja su potrebna za redovito uzdržavanje zgrada na zemljištu pod § 2. a) i laboratorija za fizikalnu kemiju i fotografske radove (redoviti troškovi vode, plina, elektrike, telefona, ogrjeva, građevinsko i uredajno uzdržavanje);
- b) iz redovnog godišnjeg budžeta Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje s obzirom na uređaje i rad u laboratorijima za kliničke i opće kemijske analize, za mehanička ispitivanja, za fiziološka i psihografska ispitivanja, kao i stanice za profesionalne bolesti;
- c) iz Fonda Zavoda za zaštitnu tehniku i medicinu rada, koji se osniva kod Narodnog odbora grada Zagreba kao imovinska stavka s posebnim budžetom. Prihodi Fonda su posebni doprinosi suradnih ustanova § 1., a prema udjelu u radu zavoda, razne opće ili posebne dotacije, prihodi od publikacija, ekspertiza i dr.

III. OPĆA ORGANIZACIJA

§ 5.

U naučnom i stručnom pogledu organizacija Zavoda je jedinstvena i samostalna, dok u materijalnom i administrativnom pogledu Zavod ima sastavljenu strukturu u skladu s materijalnom osnovom i administrativno-stručnim funkcijama sastavnih dijelova.

Prema tome se naučna i opća stručna djelatnost ima smatrati kao naravni (autonomni) djelokrug, a posebna djelatnost u okviru suradnih ustanova kao naloženi (diktirani) djelokrug Zavoda.

§ 6.

U osnovi djeluje Zavod u materijalno-administrativnom okviru Narodnog odbora grada Zagreba. Iskorišćavana imovina ostalih suradnih ustanova u pravilu se vodi kao dana na upotrebu Zavodu. Fond Zavoda, te nabavke i radovi koji se financiraju iz Fonda smatraju se kao autonomno djelovanje Zavoda pod neposrednom odgovornošću njegove Uprave.

§ 7.

Administrativno-stručna djelatnost Zavoda u naloženom djelokrugu je neposredna i u svakom pojedinom slučaju Zavod djeluje kao organ odnosno suradne ustanove. Da se osigura pravilan postupak u svim tim slučajevima Upravni odbor Zavoda propisuje Pravilnik, kojim će se predvidjeti u kvalitativnom i kvantitativ-

nom pogledu učešće Zavoda kod naloženih poslova, kao i odrediti potrebne administrativne pojedinosti s obzirom na autonomni i diktirani sektor rada. Takav Pravilnik se dostavlja svim suradnim ustanovama znanja radi.

§ 8.

Stalno osoblje administrativne i stručne uprave, te stručno, administrativno i pomoćno osoblje Zavoda, koje je nužno za njegovo funkcioniranje ima po mogućnosti pripadati stalno namještenom osoblju jedne od suradnih ustanova, koje takovo osoblje određuje isključivo na rad u Zavod.

S obzirom na materijalnu osnovicu Zavoda, takovo će osoblje biti prvenstveno određeno iz statusa službenika Narodnog odbora grada Zagreba i Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje.

§ 9.

Suradno osoblje može biti određeno na rad prema potrebi i za to mogu se zaposliti, odnosno namjestiti osobe i izvan pripadnika suradnih ustanova. U pravilu se takovo osoblje upućuje na rad u Zavod s obzirom na precizno određen zadatak. Plaće suradnog osoblja, kao i odštete, nagrade i honorari uopće u vezi s znanstvenim i stručnim djelovanjem Zavoda imaju se podmirivati prema propisima Pravilnika iz Fonda Zavoda.

IV. UPRAVA I ORGANI

Osnovnu djelatnost Zavoda određuje Upravni odbor, koji čine:

- a) podpredsjednik i dva predstavnika Narodnog odbora grada Zagreba;
- b) dva člana Predsjedništva i načelnik zdravstvenog odjela Središnjeg zavoda za socijalno osiguranje i
- c) tri predstavnika Sveučilišta u Zagrebu.

Predsjednika i njegovog zamjenika biraju članovi Upravnog odbora između sebe. Stalni referent u Upravnom odboru je upravitelj Zavoda.

§ 11.

Upravni odbor ima ovaj djelokrug:

- a) odobrava pravilnike za rad Zavoda i rad Fonda;
- b) odobrava godišnji budžet Fonda;
- c) predlaže namještenje osoba, koje imaju stalno raditi u Zavodu;
- d) određuje djelovanje Zavoda u principijelnim stvarima, usklađujući autonomni i diktirani djelokrug Zavoda;
- e) predlaže i zastupa potrebe Zavoda kod suradnih i drugih ustanova;
- f) nadzire cjelokupnu djelatnost Zavoda.

Upravni odbor sastaje se po potrebi, a najmanje jednom polugodišnje.

SAVJET ZAVODA

§ 12.

Godišnji program rada prema direktivama svih suradnih ustanova sastavlja Savjet Zavoda, koji istovremeno predstavlja savjetodavni organ Upravnog odbora.

§ 13.

Savjet čine:

1. Stručni predstavnici suradnih ustanova s obzirom na:

- a) medicinu,
- b) kemiju,
- c) građevinstvo,
- d) strojarstvo,
- e) elektrotehniku,
- f) rudarstvo,
- g) brodarstvo,
- h) vatrogastvo,
- i) poljoprivredu,
- j) veterinu,
- k) vojne nauke.

Kod toga mogu suradne ustanove odrediti svoje predstavnike u Savjet s obzirom na sve ili samo pojedine struke;

2. Posebni, po Upravnom odboru određeni stručnjaci.

§ 14.

Savjet Zavoda vrši ovaj djelokrug:

- a) daje predloge za rad Zavoda;
 - b) koordinira rad Zavoda s djelatnošću suradnih ustanova;
 - c) predlaže pravilnike o radu Zavoda i o radu Fonda.
- Savjet se sastaje prema potrebi.

ZBOR SURADNIKA

§ 15.

Zbor suradnika čine sve stručne osobe koje stalno ili privremeno rade u Zavodu.

§ 16.

Zbor vrši ovaj djelokrug:

- a) razrađuje u zajedničkim diskusijama sva pitanja, koja se odnose na rad u Zavodu;
- b) izrađuje nacрте propisa i uputa naučne, medicinske ili tehničke prirode;
- c) vrši dužnosti koje mu određuju pravilnici Zavoda.

§ 17.

Sjednice Zbora se redovno održavaju svakog mjeseca, a saziva ih Upravitelj Zavoda. Prema potrebi mogu se sazivati sjednice pojedinih radnih grupa za koje upravitelj ili ravnatelj određuje posebne voditelje.

UPRAVITELJ ZAVODA I RAVNATELJI RADOVA

§ 18.

Upravitelja Zavoda i ravnatelje radova bira Upravni odbor iz reda osoba, koje stavljaju na raspolaganje za stalni rad u Zavodu suradne ustanove. U slučaju, da ovakvih osoba nema raspisuje se natječaj po jednoj od suradnih ustanova, a prema uvjetima koje propisuje Upravni odbor. Upravni odbor daje mišljenje o kandidatima i predlaže njihovo postavljenje.

§ 19.

Upravitelj Zavoda i ravnatelj rada moraju biti osobe sa fakultetskom spremom i najmanje petgodišnjom specijalizacijom iz područja osnovnog djelovanja Zavoda. Prvenstveno imaju biti osobe, koje ispunjavaju sve uvjete za univerzitetske nastavnike iz disciplina, kolegija ili praktikuma, koji se vrše na medicinskim, tehničkim ili drugim fakultetima.

§ 20.

Upravitelj:

- a) upravlja općim poslovima Zavoda;
- b) vodi administraciju Zavoda;
- c) neposredno nadzire materijalno-financijske poslove Zavoda.

§ 21.

Za naučno i stručno djelovanje Zavoda odgovorni su ravnatelji radova i to po jedan:

- a) za medicinske radove i
- b) za naučne i tehničke radove.

Jedan od ravnatelja može istovremeno biti i upravitelj Zavoda.

§ 22.

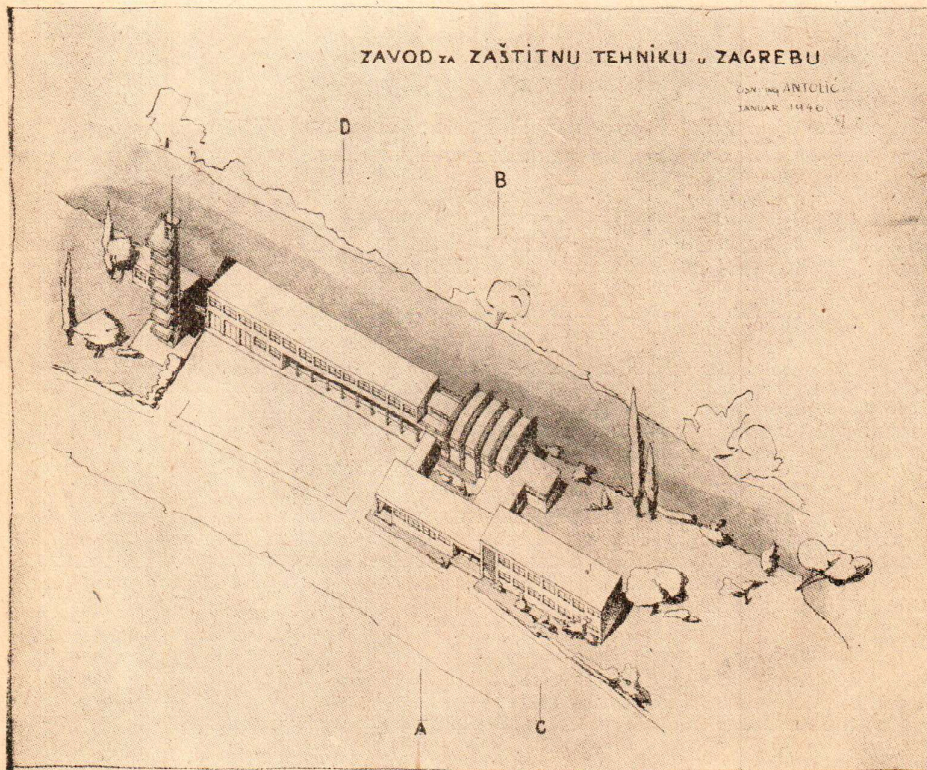
Ravnatelj medicinskog rada upravlja stanicom za profesionalne bolesti i onim odjeljenjima Zavoda, koja su potrebna za neposredna istraživanja fizioloških elemenata zaštite rada.

§ 23.

Ravnatelj naučnog i tehničkog rada upravlja naučnim i tehničkim laboratorijima Zavoda.

§ 24.

Ravnatelji radova uređuju djelovanje njima povjerenih zavodskih odjeljenja tako, da ona upotpunjuju sistem univerzitetskih i visoko specijaliziranih institucija u zemlji na području medicinske, odnosno tehničke zaštite rada.

Smještajna skica Zavoda za zaštitnu tehniku i medicinu rada (predlog za izgradnju); **A** fizikalno-kemijski laboratorij s okruglom gasnom komorom; **B** zgrada s predavaonicom, zbornicom, prohodnikom za vježbe s izolacionim aparatima i prostorijama za manipulaciju; **C** laboratorijska zgrada s laboratorijem za opće i kliničke analize, fizikalnim, fiziološkim i biokemijskim laboratorijem uz radionicu za đački praktikum i spremište; **D** u prizemlju poliklinika i ambulatna služba za profesionalne bolesti, u katu upravne prostorije, statistika, crtaonica i biblioteka, u suterenu radionice i laboratorij za mehanička ispitivanja. Zgrade **A** i **B** te krajnji, završni dio zgrade **D** (vatrogasno spremište) predstavljaju dio Zavoda, koji je izgrađen i uglavnom ureden, ostalo je u projektu.